

2026, 15 (1), 440-466 | Araştırma Makalesi

Türkiye Yükseköğretiminde Yaşam Maliyetleri İçin Gelire Dayalı Borçlanma Modeli Önerisi

Reşit Çetinkaya¹

Erol Yener²

Öz

Bu çalışma Türkiye’de yükseköğretim hizmeti alan öğrencilerin yaşam maliyetlerini destek olabilmek için Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü (KYGM) tarafından hali hazırda sunulan öğrenim kredilerine ek olarak mali destek çeşitlendirilmesinin artırılması için yeni bir borçlanma modeli tasarlamak amacıyla yapılmıştır. Ekonomik koşullara bağlı olarak artan yaşam maliyetleri özellikle yükseköğretim öğrencilerinin üzerinde zorlayıcı bir unsur olarak kendini göstermektedir. Yükseköğretim öğrencilerinin üniversite, akademik program ve il seçimini etkileyen başlıca unsur öğrencilerin ekonomik koşullarıdır. Bu durum öğrenciler açısından mali sürdürülebilirliğini zorlaştırmakta ve eğitim süreçlerine erişimi sınırlayarak başlıca bir sorun olarak karşımıza çıkarmaktadır. Çalışmada öğrencilerin gelir dağılımları ve illere göre ekonomik koşullardaki farklılıklar göz önünde bulundurularak farklı borçlanma tutarları belirlenmiştir. Bu bağlamda çalışmada önerilen model üç temel faktöre göre oluşturulmuştur. Birincisi her ilde üniversite olmasından dolayı illerin Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) verileri, ikincisi öğrencilerin temel ve sosyal yaşam maliyetleri üçüncüsü ise bölgesel olarak akademik hayatlarını geçirecekleri ilin genel maliyet ve ekonomik düzeyleridir. Çalışmada Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri ve diğer güncel veriler kullanılarak 2024-2025 akademik yılına ait öğrenci harcama kalemleri detaylandırılmış olup; İstanbul, Ankara gibi metropol şehirlerdeki yüksek yaşam maliyeti bölgelerinden Güneydoğu, İç Anadolu ve Doğu Anadolu gibi düşük yaşam maliyeti bölgelerine göre coğrafi gruplandırmalar yapılarak önerilecek borçlanma tutarları hesaplanmıştır. Ayrıca enflasyon riskine karşı borçlanma planları Amerikan Doları (USD) olarak hesaplanmış olup kamu kaybının azaltılması amaçlanmıştır. Borçlanma planları mezun öğrencinin işe başlaması sonrası elde edilecek kazanç üzerinden yapılacak geri ödemeler üzerinden oluşturulmuştur. Borçlanma planlarının oluşturulmasında dünya genelinde birçok ülkede yaygın olarak kullanılan “Gelire Dayalı Borçlanma” yöntemi referans alınmıştır. Önerilen borçlanma programının finansman çeşitliliği sağlamak amacıyla yükseköğretim politikalarında önemli bir yer tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gelire Dayalı Borçlanma, Yükseköğretim, Finans, Öğrenci Borçlanması, Yaşam Maliyeti.

Çetinkaya, R., & Yener, E. (2026). Türkiye Yükseköğretiminde Yaşam Maliyetleri İçin Gelire Dayalı Borçlanma Modeli Önerisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 440-466. <https://izlik.org/JA66UJ28DR>
<https://doi.org/10.15869/itobiad.1764081>

Geliş Tarihi	13.08.2025
Kabul Tarihi	03.03.2026
Yayın Tarihi	31.03.2026
*Bu CC BY-NC lisansı altında açık erişimli bir makedir.	

1 Öğr. Gör. Dr., Kastamonu Üniversitesi, Tosya Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Bölümü, Kastamonu, Türkiye, rchetinkaya@kastamonu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9997-7986

2 Dr. Öğr. Üyesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, İİBF, İşletme, Çankırı, Türkiye, erolyener@karatekin.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9186-1874

2026, 15 (1), 440-466 | Research Article

Proposal for an Income-Contingent Loan Model for Living Costs in Higher Education in Türkiye

Reşit Çetinkaya¹

Erol Yener²

Abstract

This study was conducted to design a new borrowing model aimed at increasing the diversification of financial support, in addition to the existing student loans offered by the General Directorate of Scholarships and Dormitories (GDSĐ), to help cover the living costs of students receiving higher education services in Türkiye. Rising living costs, particularly due to economic conditions, are proving to be a challenging factor for higher education students. The main factor influencing higher education students' choice of university, academic program, and province is their economic circumstances. This situation makes financial sustainability difficult for students and limits their access to education, presenting a major problem. The study determined different borrowing amounts by considering students' income distribution and differences in economic conditions across provinces. In this context, the model proposed in the study was developed based on three key factors. The first is the Gross Domestic Product (GDP) data of provinces, since there is a university in every province; the second is the basic and social living costs of students; and the third is the general cost and economic level of the province where they will spend their academic life regionally. The study details student expenditure items for the 2024-2025 academic year using data from the Turkish Statistical Institute (TSİ) and other current data. Geographic groupings have been made based on high cost of living areas such as Istanbul and Ankara and low cost of living areas such as Southeast, Central Anatolia, and Eastern Anatolia, and the recommended loan amounts have been calculated. In addition, loan plans have been calculated in US dollars (USD) against inflation risk, with the aim of reducing public loss. The borrowing plans have been created based on repayments to be made from the income that will be earned after the graduate student starts working. The "Income Contingent Loan" method, which is widely used in many countries around the world, has been used as a reference in creating the borrowing plans. It is believed that the proposed borrowing program will play an important role in higher education policies in order to provide financial diversity.

Keywords: Income-Contingent Loan, Higher Education, Finance, Student Loan, Cost living,

Çetinkaya, R., & Yener, E. (2026). Proposal for an Income-Contingent Loan Model for Living Costs in Higher Education in Türkiye. *Journal of the Human and Social Science Researches*, 15(1), 440-466. <https://izlik.org/JA66UJ28DR>
<https://doi.org/10.15869/itobiad.1764081>

Date of Submission	13.08.2025
Date of Acceptance	03.03.2026
Date of Publication	31.03.2026
*This is an open access article under the CC BY-NC license.	

¹ Lecturer, Kastamonu University, Tosya Vocational School, Accounting and Tax Department, Kastamonu, Türkiye, rcetinkaya@kastamonu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9997-7986

² Assistant Professor, Çankırı Karatekin University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Business Department, Çankırı, Türkiye, erolyener@karatekin.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9186-1874

Giriş

Yükseköğretim için harcanan tutar sadece öğrencinin öğrenim ücretlerinden veya öğrenim maliyetlerinden oluşmamakta; öğrencilerin barınma, temel yaşam masrafları, kitap/kırtasiye malzemeleri vb. giderler toplam eğitim maliyetini ciddi anlamda etkilemektedir. Maliyet yapısının bu derece kapsamlı oluşu özellikle düşük ve orta gelirli öğrencileri yükseköğretime erişim ve akademik başarı anlamında negatif etkilemektedir (Johnstone ve Marcucci, 2010, ss.8-9 ; Barr, 2009, ss. 201-209). Bu sebeple birçok ülkede bu eşitsizliğin giderilmesi ve öğrencinin akademik başarısına odaklanması için yaşam maliyetlerini esas alan borçlanma programları oluşturulmuş ve bu programlar yükseköğretim finansman politikalarının vazgeçilmez bir unsuru olmuştur.

Günümüzde birçok ülkede yükseköğretim hizmeti ücretli olmasına rağmen, öğrencilerin karşılaştığı en büyük ekonomik zorluk çoğunlukla öğrenim ücretlerinden ziyade konaklama, beslenme, ulaşım ve diğer temel ihtiyaçlara yönelik günlük yaşam giderlerinin karşılanmasında yaşanmaktadır (Henderson, 2023, s. 862). Küresel düzeyde yaşanan ekonomik belirsizlikler ve enflasyonist baskılar, yaşam maliyetlerinde kayda değer artışlara neden olmuş ve bu durum yükseköğretim öğrencileri üzerinde önemli bir mali külfet oluşturmuştur. Bu bağlamda, özellikle Birleşik Krallık, Avustralya, Yeni Zelanda ve bazı Avrupa ülkeleri gibi yüksek yaşam maliyetine sahip ülkelerde, öğrencilere yaşam giderlerini karşılayabilmeleri için gelire dayalı yaşam maliyeti borçlanma programları sunulmaktadır. Bu programlar, öğrencilerin eğitim süresince finansal destek almalarını sağlayarak eğitime erişim fırsatlarını artırmakta; geri ödeme ise mezuniyet sonrasında bireyin gelir düzeyine bağlı olarak yapılandırılmaktadır. Bu tür politikalar, sadece eğitimin doğrudan maliyetini değil, aynı zamanda öğrencinin geçimini sürdürebilmesine yönelik kapsamlı bir finansman yaklaşımını temsil etmektedir.

Literatür incelendiğinde, yükseköğretim borçlanmasına ilişkin oldukça kapsamlı bir akademik literatür mevcuttur. Gelire bağlı borçlanma modeline odaklanan çalışmalar arasında Barr (2009), Chapman (1997, 2006, 2024), Chapman ve Ryan (2005), Chapman ve Dearden (2022), Shen ve Ziderman (2009), Johnstone (2004, 2005, 2006), Johnstone ve Marcucci (2010) ile Woodhall (2001, 2002, 2007) tarafından yapılan araştırmalar öne çıkmaktadır. Ülkelerin kullanmış oldukları güncel yaşam maliyeti borçlanma programlarına bakıldığında ise örneğin, Avustralya’da uygulanan HECS-HELP sistemi, öğrencilerin mezun olduktan sonra gelir düzeylerine göre geri ödeme yapmalarını esas alırken; Öğrenci İçin Başlangıç Kredisi (Student Start-up Loan) isteğe bağlı olarak yılda iki defa öğrencilere sunulmaktadır. 2024-2025 akademik yılı itibariyle bu rakam 1.321\$’dır. Ayrıca, aileden uzakta öğrenim gören öğrenciye; ilk yıl için 5.590\$, ikinci yıl için 2.795\$ ve sonrası için yıllık olarak 1.396\$ destek sunularak yaşam maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanmaktadır (Australian Government, 2025).

Birleşik Krallıkta öğrencilere verilen “Maintenance Loan” yardımları, öğrenim süresince barınma ve geçim giderlerini karşılamaya yönelik olarak düzenlenmiştir ve geri ödeme, mezuniyet sonrası belirli bir gelir eşiği aşıldığında başlamaktadır (Chapman ve Ryan, 2005, s. 497; Barr, 2009, s. 205).

İsveç ve Norveç gibi İskandinav ülkelerinde, yükseköğretim öğrencilerine geri ödemesiz burs verilmekte, ayrıca yaşam maliyetleri için faizsiz veya düşük faizli borçlanma olanakları sunulmaktadır. Borçlanmalarda geri ödeme, mezun öğrencinin istihdam

durumuna bağlı olarak elde edilen gelir üzerinden ödenmektedir (Garritzmann, 2024, s. 2).

Amerika Birleşik Devletleri'nde ise "Federal Student Loans" kapsamında yaşam maliyetlerini karşılamak üzere yapılandırılmış "Cost of Attendance-COA" olarak kullandığı katılım maliyeti sistemi bulunmaktadır. COA bir yükseköğretim öğrencisinin bir akademik yılı toplam maliyetidir. Yükseköğretim öğrencilerinin okula gitmesinin maliyeti eğitim ve ücretler, barınma ve gıda maliyetleri, ulaşım ve kitap masraflarını da içerecek şekilde desteklenmesine olanak tanımaktadır (Federal Student Aid -FSA, 2025). Bu çeşitlendirilmiş uygulamalar, yaşam maliyetlerinin yükseköğretime erişim üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik bütüncül politika yaklaşımlarının önemini ortaya koymaktadır.

Türkiye özelinde ise eğitim harcamalarına dair çeşitli akademik çalışmalar bulunmasına karşın, yükseköğretim öğrencilerinin borçlanmasına yönelik çalışmalar oldukça sınırlıdır. Türkiye'de yükseköğretim finansmanına ilişkin literatürde farklı yöntemler önerilmiş olup, gelire bağlı borçlanma modeline dair Ergen (2006), Akça (2012), Özekicioğlu (2013), Kurt ve Gümüş (2015), Çetinkaya ve Çavdar (2024) yapılan çalışmalar yer almaktadır. Ayrıca, yükseköğretim kurumlarının performansına dayalı karma finansman modelini ele alan Aydın (2024), yükseköğretim finansman politikasında maliyet paylaşımı konusunu inceleyen Gölpek (2011) ve kamu-özel işbirliği modeli ile finansal kaynak çeşitliliğini ele alan Teker ve Teker (2012) gibi çalışmalar da literatürde yer almaktadır.

Türk yükseköğretim finansmanı sistemi içinde yükseköğretim öğrencilerine Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü (KYGM) tarafından verilen öğrenim kredilerinin mevcut koşullar altında artan yaşam maliyetleri açısından öğrencilerin eğitim ve temel ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Bu bağlamda, Türkiye'ye yönelik sunulan ve birçok ülkede başarıyla kullanılan yaşam maliyeti borçlanma programı, KYGM tarafından sunulan öğrenim kredilerine ek olarak bir alternatif önerisi olarak sunulması amaçlanmaktadır. Bu amaçla, yükseköğretim öğrencilerinin yaşam maliyetleri, bölgesel yaşam maliyeti farkları ve devlet destekli öğrenim ve yaşam maliyetlerine yönelik sunulan borçlanma tutarları ile yükseköğretim finansman politikaları değerlendirilip, gelire bağlı borçlanma programlarının Türkiye şartlarına uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi bakımından, Türkiye bağlamında literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Ayrıca ulusal ve uluslararası yükseköğretim finansman literatürüne katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Bu bağlamda çalışmanın birinci bölümünde, Türkiye ve OECD ülkelerindeki yükseköğretim öğrencilerinin artan yaşam maliyetleri; Gayrisafi Yurtiçi Hasıla, Satınalma Gücü Paritesi (SAGP), Gerçek Bireysel Tüketim ve Hane Halkı Tüketim harcamaları bakımından değerlendirilmiştir. İkinci bölümde Türkiye'ye yönelik önerilecek borçlanma programı için mevcut halihazırda kullanılan örnek öğrenim kredisi hesaplanması sunulmuş ayrıca borçlanma programının yapısı, kapsamı, borçlanma tutarları ve geri ödemeye yönelik bilgiler sunulmuştur. Son bölümde ise borçlanma programına yönelik sonuçlar özetlenmiş olup, gelecekteki çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

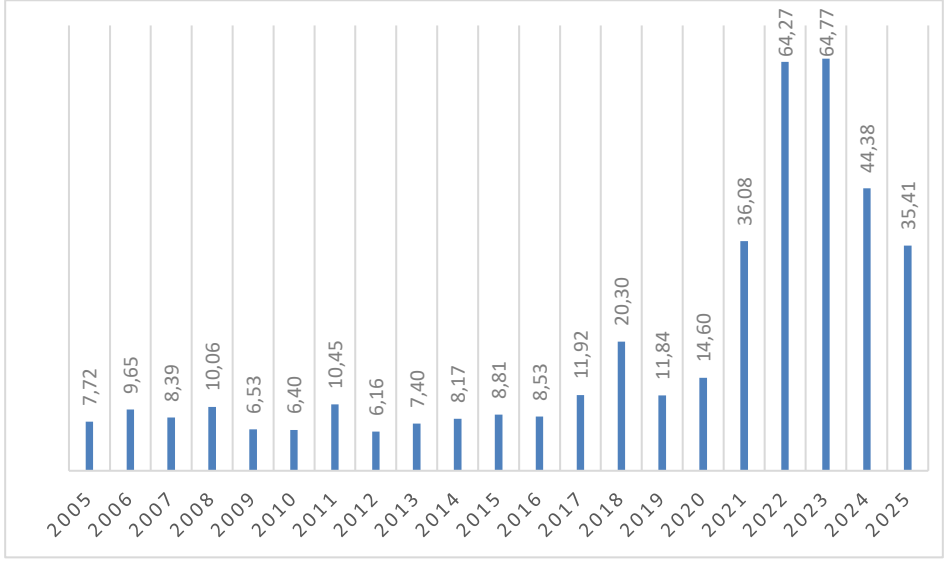
1. Yaşam Maliyetleri ve Eğitimde Finansal Yük

Yükseköğretim kurumları buldukları il veya bölgelere sağladığı ekonomik katkı bakımından, yükseköğretimin finansmanında oldukça fazla incelenen çok yönlü bir

araştırma alanıdır. Bölgesel ve yerel üzerinde başlıca etkisi ise, yükseköğretim öğrencilerinin ve yükseköğretim kurumlarının yaptıkları harcama ile meydana getirdiği tüketim artışlarıdır. Peng ve Xu (2024), yükseköğretim kurumlarının bulunduğu il ve çevre illerdeki kentlerin ilerlemesinde ve büyümesinde nitelikli işgücünün etkisiyle ekonomik olarak kent dinamiğini arttırdığını vurgulamakta iken; Drucker ve Goldstein (2007), üniversitelerin kurulduğu bölgelerde istihdam yaratma, kamusal olarak olanakları geliştirme ve inovasyonu desteklemekte önemli bir çarpan etkisi yarattığını öne sürmektedir. Günümüzde yükseköğretim öğrencilerinin karşılaştığı en büyük maliyet barınma, ulaşım, gıda ve diğer yaşam maliyetlerine yönelik giderlerde oluşmakta olup (Atılğan Yaşa ve Bakırtaş, 2020, s. 2238) bu giderler üniversitelerin bulunduğu illerde talep yönlü olarak büyümeyi hızlandırmaktadır. Türkiye'deki literatür de bu yöndeki bulguları desteklemekte; Kalkan vd. (2019) Yükseköğretim kurumlarının nitelikli işgücünün yanında bulunduğu illere ekonomik kalkınma ve büyümeyi sağladığını; Demirdağ (2024) yükseköğretim kurumlarının piyasada oluşturdukları talepler ile sağladıkları beşeri sermaye çok yönlü olarak bölgelerin kalkınmasına ve büyüme performansına erişmesinde kritik önem taşıdıkları sonucuna varmışlardır. Çetin vd.(2008)'nin yaptığı çalışmada, üniversite öğrencilerinin tüketim harcamaları analiz edilmiş ve bu harcamaların yerel piyasalara doğrudan etkisi olduğu sonucuna varmışlardır.

Türkiye'de, 2021 yılı sonlarından itibaren bireylerin elde ettikleri gelir düzeylerinde artış yaşanmış ancak yaşanan artışlar, gıda ve temel ihtiyaç maddelerinin fiyatlarındaki hızlı yükselişin gerisinde kalmıştır. Bu durum, hanehalkı bütçeleri üzerinde baskı oluşturarak derinleşen bir yaşam maliyeti krizine yol açmıştır. Özellikle öğrenciler bu maliyet krizinden en fazla etkilenen demografik grup olmuştur. Bu bağlamda enflasyon, öğrenci yaşam maliyetlerinin ve borçlanma tutarlarının belirlenmesinde önem arz etmekte olup hem Türkiye hem de yaşam maliyeti borçlanma programı kullanan diğer ülkelerde bu verilerin incelenmesi gerekmektedir.

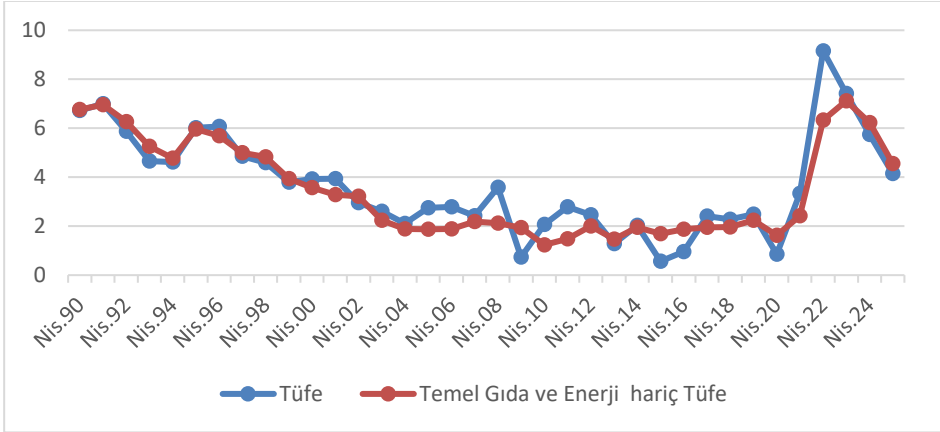
2025 yılı Mayıs ayı itibarıyla yayınlanan tüketici fiyat endeksi (TÜFE), enflasyonist baskıların sürdüğünü ortaya koymaktadır. TÜFE, bir önceki aya göre %1,53, yıl başından bu yana %15,09, bir önceki yılın aynı ayına göre ise %35,41 oranında artış göstermiştir. On iki aylık ortalamalara göre yıllık enflasyon oranı %45,80 olarak gerçekleşmiştir. Ana harcama grupları incelendiğinde, konut harcamalarında yıllık %67,43 ile en yüksek artış görülürken, bunu %32,87 ile gıda ve alkolsüz içecekler ve %24,59 ile ulaştırma takip etmiştir (TÜİK, 2025a). Bu veriler, temel harcama gruplarındaki fiyat hareketlerinin farklı dinamikler gösterdiğini ve manşet enflasyon üzerindeki belirleyici etkilerini sürdürdüğünü göstermektedir.

Şekil 1. Türkiye yıllık enflasyon verileri

Kaynak: TCMB/ Enflasyon Verileri /Tüketici Fiyatları

2005-2025 dönemi Türkiye'de yıllık Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) verileri incelendiğinde, ülke ekonomisinin enflasyonist baskılar altında önemli dalgalanmalar yaşadığı görülmektedir. 2005-2015 arasındaki dönemde ortalama yıllık enflasyon %8,09 seviyesinde nispeten istikrarlı bir seyir izlerken, 2016 sonrası dönemde bu oran %31,81'e yükselmiş ve özellikle 2018 yılından itibaren belirgin bir artış eğilimi göstermiştir. Enflasyon oranı 2018'de %20,30'a ulaşmış, 2021'de %36,08'e ve 2022'de %64,27'ye tırmanarak 2023 yılında %64,77 ile zirveye ulaşmıştır. Bu süreç, büyük ölçüde döviz kuru oynaklığı, küresel emtia fiyatlarındaki artış, pandemi sonrası arz-talep dengesizlikleri ve iç talep kaynaklı baskılarla ilişkilendirilebilir. 2024 yılında TÜFE %44,38'e gerilerken, 2025 yılı için açıklanan Mayıs verisine göre yıllık enflasyon %35,41 olarak kaydedilmiştir. Bu durum fiyat artış hızında bir yavaşlama sinyali olarak değerlendirilmektedir. Söz konusu veriler, Türkiye ekonomisinin yapısal enflasyon sorunları ile karşı karşıya olduğunu ve para politikalarının etkinliğinin sürdürülebilir fiyat istikrarı açısından belirleyici rol oynadığını göstermektedir. Yükseköğretim öğrencileri devam eden enflasyon dalgalanmaları sebebiyle yaşam maliyeti krizinden önemli ölçüde etkilenen bir demografik grubu oluşturmaktadır.

Şekil 2. 1990'lı yıllardan itibaren günümüze kadar OECD ülkelerinde enflasyon verileri

Kaynak: OECD, 2025a.

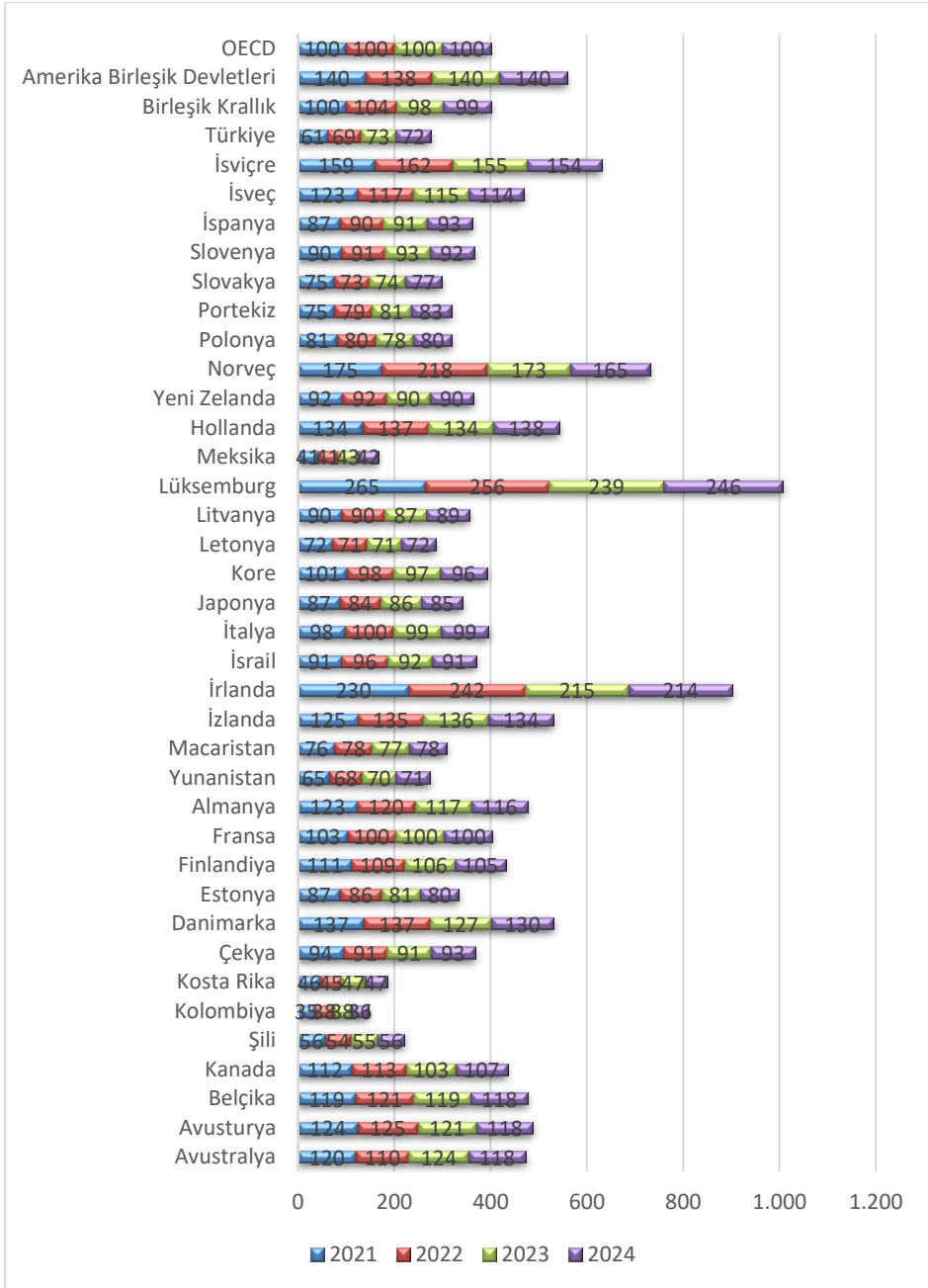
OECD'e üye ülkelerdeki enflasyon rakamları incelendiğinde Nisan 2025 itibari ile yıllık enflasyonun %4,2 seviyesinde olduğu görülmektedir. Enflasyon on iki ülkede artarken on bir ülkede de düşmüş, onbeş ülkede ise enflasyon istikrarını korumuştur. Letonya ve Birleşik Krallık'ta artış 0,5 puan olup Kanada, Kosta Rika, Çekya, Macaristan ve Polonya'da aynı oranda bir azalma görülmüştür. Manşet enflasyon onbir ülkede %2'nin altında kalırken, beş ülkede ise %1'in altında kalmıştır (OECD, 2025a)

Dünya geneli dikkate alındığında 1974 yılında yaklaşık %17'lik zirvesinden sonra küresel enflasyon 2020 yılına kadar uzun vadeli düşüş eğilimi göstermiştir. 2020 yılında küresel enflasyon %2,5'dur. 2021–2022 yıllarından sonra düşüş eğilimi bitmiş ancak arz kısıtları, ertelenmiş talep, emtia fiyatlarındaki artış ve eşgüdümlü politikaların etkisiyle enflasyon tüm dünya genelinde yeniden keskin biçimde yükselmeye başlamıştır (Ha, Kose ve Ohnsorge, 2023, s.1).

Enflasyondaki hızlı artış, yükseköğretim öğrencilerinin temel mal ve hizmetlere erişimini doğrudan veya dolaylı biçimde etkileyerek satınalma güçlerinde ciddi bozulmalara yol açmıştır. Bu bağlamda ülkelerarası karşılaştırmalarda fiyat düzeyleri arasındaki farklılıkları dikkate alan öğrencilerin yaşam giderlerinin reel olarak değerlendirilmesine olanak sağlayan "Satın Alma Gücü Paritesi -SAGP" karşımıza çıkarmaktadır. SAGP nominal olarak gelir seviyeleri birbirine benzer ülkelerde bile öğrencilerin gerçekte karşı karşıya kaldıkları yaşam maliyetlerinin farklılaştığını ortaya koymaktadır. Bu farklılıklar eğitim politikalarının planlanmasında ve öğrenci destek programlarının tasarımında dikkate alınması gereken kritik bir unsurdur.

Satın Alma Gücü Paritesi (SAGP), farklı ülkelerdeki bireylerin yerel para birimleriyle satın alabilecekleri mal ve hizmetlerin karşılaştırılmasında kullanılan temel ekonomik göstergelerden biridir. SAGP, ülkeler arasındaki fiyat düzeyi farklarını ortadan kaldırarak ekonomik büyüklüklerin reel olarak karşılaştırılmasına imkân tanımaktadır. Bu parite standart ve geniş kapsamlı bir mal ve hizmet sepetinin fiyatlarına dayanarak hesaplanmakta olup hem döviz kuru dönüştürücüsü hem de fiyat düzeyi ayarlayıcısı (deflatör) işlevi görmektedir. Bu nedenle SAGP, ülkeler arası gayrisafi yurt içi hasıla (GSYİH) ve genel fiyat seviyesi karşılaştırmalarında en güvenilir dönüşüm oranları olarak kabul edilmektedir (OECD, 2025b).

2024 yılı itibarıyla Satın Alma Gücü Paritesi (SAGP) cinsinden kişi başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) verileri, OECD ülkeleri arasında dikkate değer düzeyde farklılıklar göstermektedir. Söz konusu veriler, kişi başına GSYİH düzeyinin OECD ortalamasının yaklaşık 2,5 katına kadar çıkabildiği ya da ortalamanın yarısının da altına düşebildiğini ortaya koymaktadır. Lüksemburg ve İrlanda OECD ortalamasının iki katını aşan değerlerle en yüksek kişi başına GSYİH seviyelerini ulaştırken; Kolombiya ve Meksika ise yaklaşık %40'lık değerlerle, OECD ortalamasının altında kalarak, en düşük seviyelerde olan ülkeler arasında yer almıştır. 2023 yılı ile karşılaştırıldığında kişi başına GSYİH bakımından en yüksek üç ülke arasındaki fark bir miktar azalmış olsa da, Avusturya, İzlanda ve Finlandiya gibi bazı ülkelerde nispeten ekonomik performansın zayıfladığı görülmektedir (Montoya ve Botev, 2025, s.1). Türkiye ise %72 düzeyinde OECD ortalamasının oldukça altında kalmıştır. OECD' i ülkelerinin SAGP cinsinden kişi başı düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla oranları, şekil 3'te gösterilmiştir.

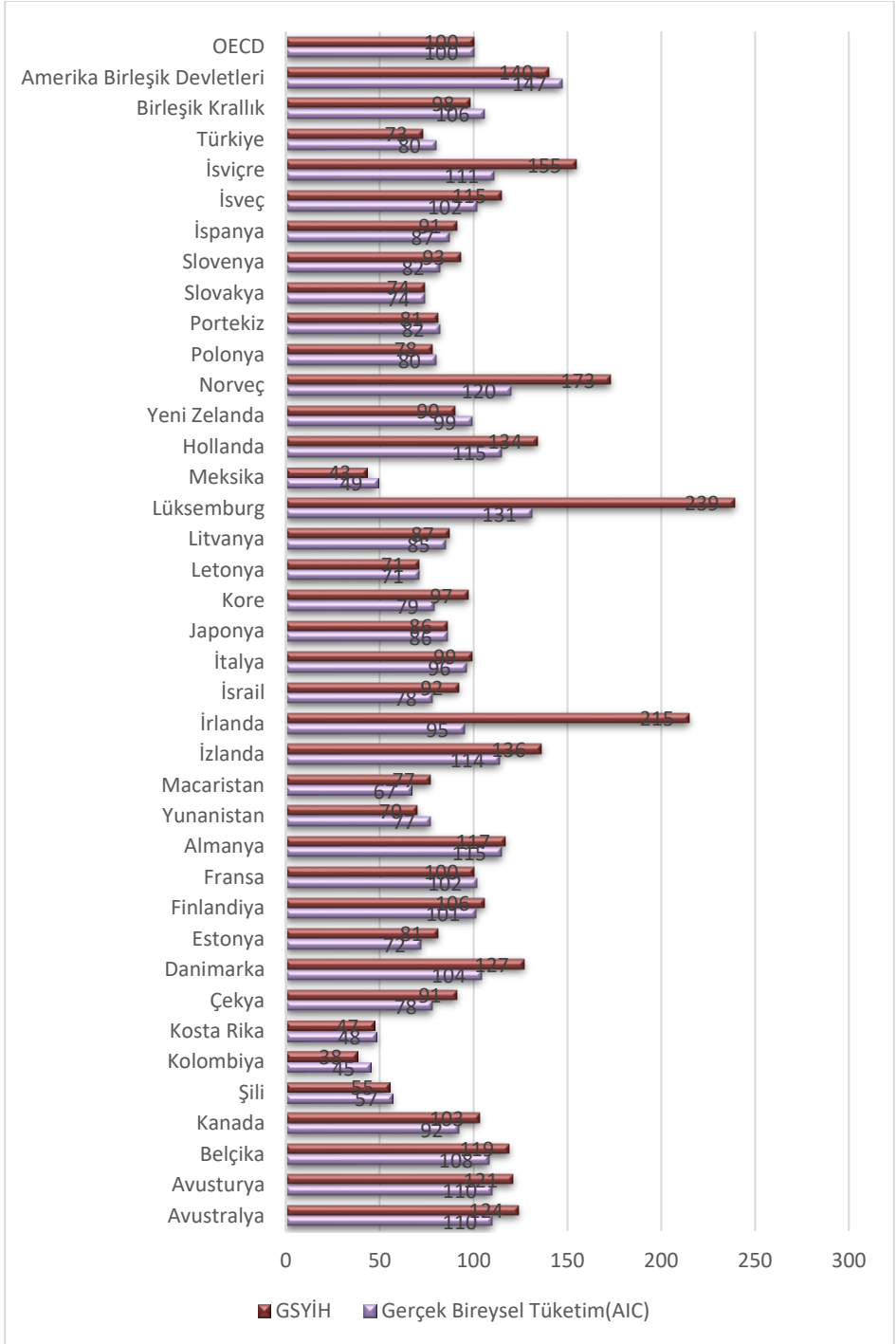

Şekil 3. SAGP cinsinden kişi başı düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla

Kaynak: OECD, 2025c.

Kişi başına düşen GSYİH, ülkeler arasında maddi refahı karşılaştırmak için en iyi ölçüt değildir. Örneğin, Lüksemburg'daki yabancı sakinlerin büyük payı, İrlanda'daki çok uluslu şirketlerin varlığı ve Norveç'teki büyük petrol ve gaz endüstrisi tarafından etkilenmektedir. Bu ülkeler 2023'te kişi başına düşen GSYİH açısından ilk üç ülkedir

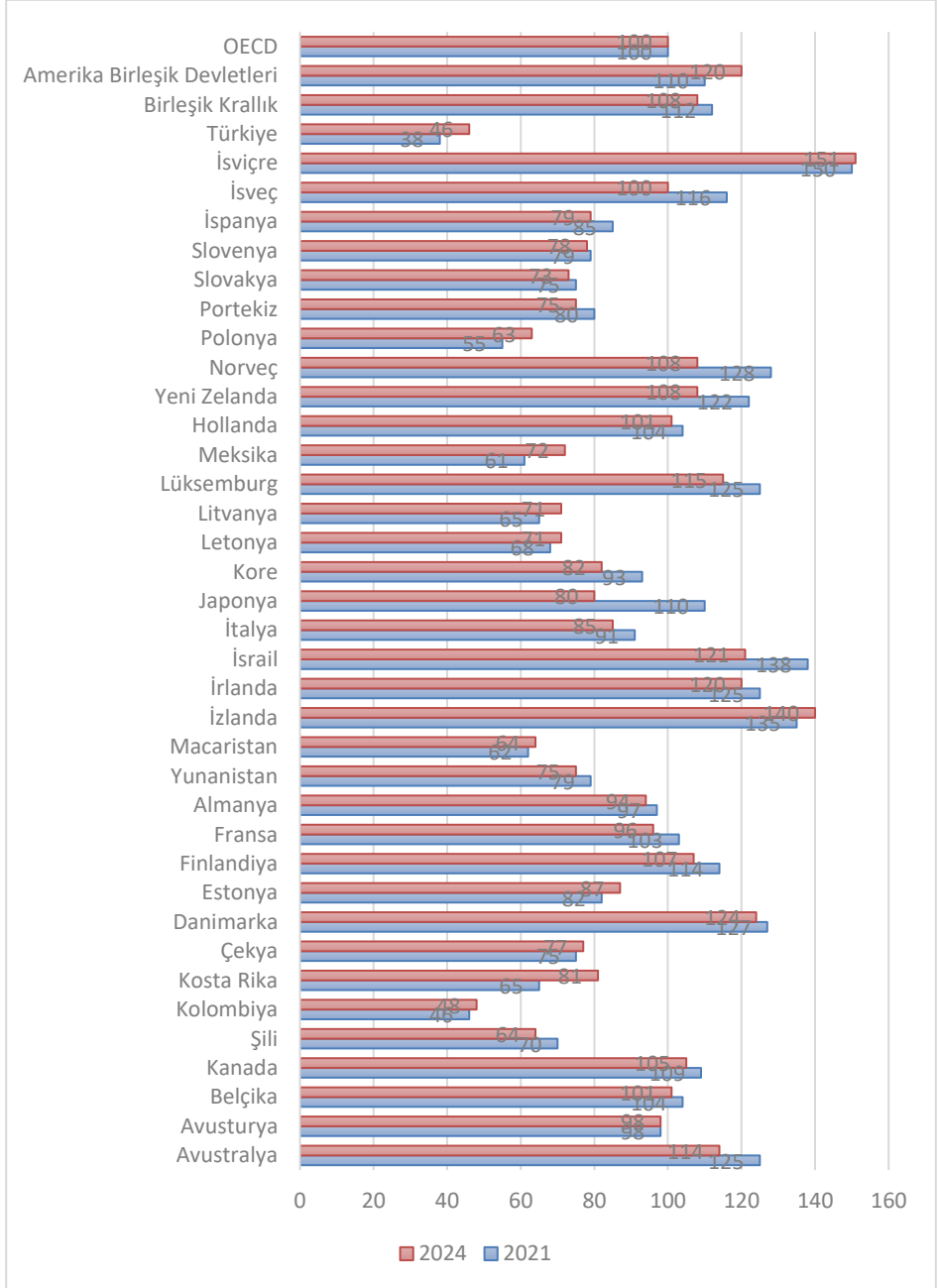
(Montoya ve Botev, 2025). GSYİH, toplam ekonomik üretimi gösterirken bireysel refahı tam olarak yansıtmaz. Bunu daha doğru bir şekilde ölçen "Gerçek bireysel Tüketim"- (Actual Individual Consumption), bireylerin doğrudan mal ve hizmet tüketimlerini ölçen bir ekonomik göstergedir. AIC'nin GSYİH' dan temel farkı sadece hanehalkının doğrudan yaptığı harcamaları değil aynı zamanda devletin ve kâr amacı gütmeyen kurumların da haneler adına sağladığı bireysel mal ve hizmetleri de kapsamasıdır. AIC, ödenip ödenmediğine bakılmaksızın, hanelerin kullandığı tüm mal ve hizmetleri kapsar ve hanelerin maddi refahının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Örneğin İrlanda gibi ülkelerde GSYİH çok yüksek olabilmektedir (çok uluslu şirketlerin etkisi ile) ancak AIC bu yüksekliği yansıtmamaktadır (Eurostat, 2024). Şekil 4' te OECD' i ülkelerine ait GSYİH ve Gerçek Bireysel Tüketim verileri ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur.

Şekil 4. GSYİH ve Gerçek Bireysel Tüketim 2023 yılı

Kaynak: OECD, 2025d.

Şekil 5' te, fiyat düzeyi endeksine göre OECD ülkelerinde, 2021 yılından 2024 yılına göre hane halkının tüketim gücü Avustralya'da 125'den 114'e, Danimarka'da 127'den 124'e, İsrail'de 138'den 121'e, Japonya'da ise 110'dan 80'e azalmış olup, gelişmiş ülkelerin çoğunda düşüş yaşanmıştır. Bu düşüş, yüksek enflasyon ve buna bağlı olarak maliyet artışlarının reel tüketimi baskılayarak azalttığının bir göstergesidir.

Şekil 5. Hanehalkı tüketim harcamaları

Kaynak: OECD, 2025e.

Kolombiya (46'dan 48'e), Kostarika (65'den 81'e), Litvanya (65'den 71'e) OECD ortalamasının (100) altında kalsa bile hane halkının tüketim gücünü arttıran ülkelerden bazılarıdır. Bu ülkelerde uygulanan ekonomi politikalarının enflasyon üzerinde olumlu etki gösterdiği söylenebilir. Hane halkının tüketim seviyelerinin çok yüksek olduğu ülkeler ise İsviçre, İzlanda ve ABD'dir.

Türkiye'de hanehalkı tüketim harcamaları 2021 yılında 38'den 2024 yılında 46'ya yükselmiştir. Bu dönemde harcamalarda nispi bir artış olmasına rağmen harcamalar OECD ortalamasının oldukça altında kalmıştır. Bunun nedeni, enflasyonun oldukça yüksek seyretmesi, döviz kurlarında yaşanan yüksek oynaklık ve gelir dağılımı bozukluğu gibi sorunlardır. Bu sorunlar nedeniyle GSYİH nominal olarak artış gösterse bile hane halkının tüketimi bu artışa rağmen kısıtlı kalmaktadır.

Enflasyondaki küresel artış, yükseköğrenim öğrencileri üzerinde ciddi bir ekonomik baskı oluşturarak geçim krizi karşısında en kırılgan gruplardan biri haline getirmiştir. Öğrencilerin bir kısmı geçmişte de mali zorluklara karşı duyarlı bir konumdadır ancak son dönemde yayımlanan raporlar bu grubun karşılaştığı güçlüklerin eşi benzeri görülmemiş boyutlara ulaştığını ortaya koymaktadır. Bu durum ise öğrencilerin yaşam maliyetine yönelik politika ve müdahalelerde her düzeyde kırılgan bir grup olarak dikkate alınması gerektiğine dair bulguları daha da güçlendirmektedir (Dabrowski vd. 2024, ss. 282-283). Dünya genelinde yaşanan fiyat düzey seviyelerindeki artışın, Türkiye özelinde daha şiddetli bir şekilde kendini göstermesi mevcut kullanılan öğrenci kredi sisteminin yetersiz olduğunu ve çeşitlendirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

2. Yaşam Maliyeti Borçlanma Programı Önerisi

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan yükseköğretim öğrencilerine, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü (KYGM) tarafından yaşam giderlerini desteklemek amacıyla geri ödemeli kredi imkânı sunulmaktadır. Bu kapsamda, öğrencinin üniversiteye kayıt olduğu eğitim yılının ilk Ekim ayında kredi ödemeleri başlamakta ve öğrencinin hesabına aktarılmaktadır (T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2017, s. 28). Kredi ödemeleri, öğrencinin kayıtlı olduğu yükseköğretim programının normal eğitim süresi boyunca, ilgili yıl için belirlenen tutarlar esas alınarak ve eşit taksitler hâlinde düzenli olarak yapılmaktadır.

Öğrencilerin yaşam maliyetleri için borçlandıkları tutarın geri ödemesi, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) verileri esas alınarak hesaplanmaktadır. Geri ödeme süreci, öğrencinin mezuniyet tarihinden itibaren iki yıl sonra başlamakta olup toplam borç, kredi kullanım süresindeki ay sayısına eşit sayıda taksite bölünerek geri ödeme planı oluşturulmaktadır (KYGM, 2025).

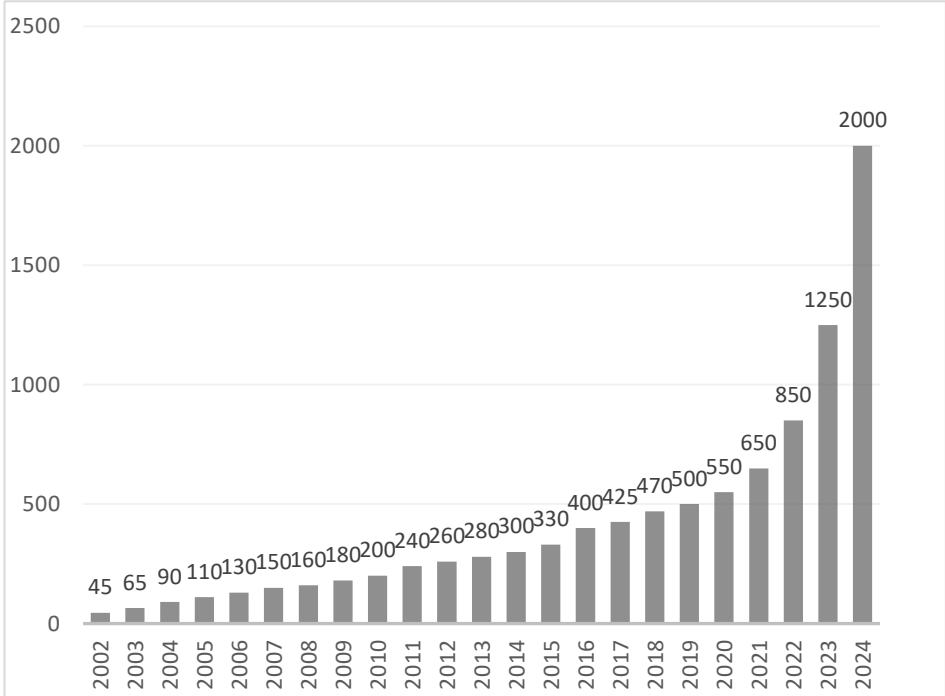
Bu çalışmada kullanılan mevcut sisteme ek olarak yüksek enflasyonun öğrencilerin alım gücü üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla gelire dayalı yaşam maliyeti borçlanma programı önerilmektedir. Bu modelde, öğrencilerin eğitim süresi boyunca barınma, beslenme ve ulaşım gibi temel yaşam giderlerini karşılayabilmeleri için bölgesel yaşam maliyetlerine endeksli, esnek bir borçlanma imkânı sağlanacaktır. Geri ödeme süreci mezuniyet sonrası gelir eşliğine bağlı olarak başlayacak olup belirlenen eşğin altında gelir elde eden mezunlar geri ödeme yapmayacaktır. Eşğin üzerindeki gelirler içinse belirlenen oranlar üzerinden otomatik olarak kesilecektir. Böylece mevcut KYGM kredilerinin Yİ-ÜFE'ye endeksli sabit geri ödeme planına ek olarak öğrencilerin gerçek

gelir düzeylerini dikkate alan ve sosyal adaleti gözetilen sürdürülebilir bir finansman modeli seçenек olarak sunulabilecektir.

2.1 Öğrenim Kredisi Borçlanması için Örnek Hesaplama

Öğrenim kredisinin enflasyon düzeltmesi, kredinin alındığı ay ile mezuniyetin gerçekleştiği ay arasındaki Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) oranı dikkate alınarak yapılmaktadır. Başka bir ifadeyle, her bir kredi kullanım ayı için mezuniyet ayı baz alınarak Türk lirasının enflasyona bağlı değeri kaybı belirlenmekte ve bu fark, ilgili ayda alınan kredi tutarına uygulanmaktadır.

Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü, yükseköğretim öğrencilerine maddi destek sağlamak amacıyla burs ve öğrenim kredisi olmak üzere iki temel destek mekanizması sunmakta; ayrıca barınma ve beslenme hizmetleriyle öğrencilerin akademik yaşamlarını

desteklemektedir. Öğrenim kredisi, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü tarafından öğrencilere azami öğrenim süresi boyunca aylık taksitler hâlinde borç olarak verilmekte olup, öğrenciler bu borcu, mezuniyet veya ilişik kesilme tarihinden itibaren iki yıl sonra, kredi alma süresine eşit bir süre içinde ve aylık taksitlerle geri ödemekle yükümlüdür. Şekil 6' da yıllar itibariyle verilen öğrenim kredilerine ait aylık tutarlar gösterilmiştir.

Şekil 6. Yıllar itibariyle lisans ve önlisans öğrencilerine verilen aylık öğrenim kredisi tutarı (TL)

Not: 2002 yılı ile 2016 yılı dahil olmak üzere veriler YURTKUR yayınlarından elde edilmiş olup, 2017 ve 2024 yılları arası veriler Cumhurbaşkanlığı tarafından yapılan açıklamalar dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Kaynak: Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü (KYGM)

Öğrencilere devlet garantörlüğünde sağlanan borçlanmalar lisans öğrencisi baz alınarak yüksek lisans ve doktora öğrencilerine de sunulmakta; lisans/önlisans öğrencilerine verilen tutarın 2 katı yüksek lisans öğrencilerine, 3 katı ise doktora öğrencilerine verilmektedir.

Öğrencinin kullandığı krediye ilişkin enflasyon farkının hesaplanma süreci ayrıntılı biçimde [Tablo 1’de](#) gösterilmiştir. Aşağıda sunulan örnek hesaplamalar 4 yıllık bir lisans programına kayıtlı bir öğrenci varsayımı temel alınarak yapılmıştır.

Tabloda, öğrenim kredisi geri ödeme planı kapsamında enflasyondan kaynaklanan reel değer kayıpları hesaplanmıştır. Enflasyon farklarının daha anlaşılır hâle gelmesi amacıyla, örnek bir hesaplama sunulmuştur. Bu örnekte, öğrenciye ilk kredi ödemesinin yapıldığı 2020 yılı Ekim ayına ait Yİ-ÜFE endeksi (533,44) ile mezuniyetin gerçekleştiği 2024 yılı Temmuz ayına ait endeks (3.550,88) karşılaştırılmıştır. Bu hesaplama şöyledir; $(3.550,88-533,44/533,44)*100= \%565,657$. Bu oran, 550 TL’lik kredi tutarına uygulanarak söz konusu ay için enflasyon farkı 3.111,11 TL olarak belirlenmiştir.

Tablo 1. 2020-2021 yılı öğrenim kredisi için enflasyon farkı hesaplama

Ay	Yİ-ÜFE	Artış (%)	2020-2021 Öğrenim Kredisi Tutarı(TL)	Enflasyon Farkı(TL)
EKİM	533,44	565,657%	550	3.111,11
KASIM	555,18	539,591%	550	2.967,75
ARALIK	568,27	524,858%	550	2.886,72
OCAK	583,38	508,674%	650	3.306,38
ŞUBAT	590,52	501,314%	650	3.258,54
MART	614,93	477,445%	650	3.103,39
NİSAN	641,63	453,416%	650	2.947,20
MAYIS	666,79	432,533%	650	2.811,47
HAZİRAN	693,54	411,994%	650	2.677,96
TEMMUZ	710,61	399,695%	650	2.598,02
AĞUSTOS	730,28	386,235%	650	2.510,53
EYLÜL	741,58	378,826%	650	2.462,37
EKİM	780,45	354,979%	650	2.307,36
KASIM	858,43	313,648%	650	2.038,71
ARALIK	1.022,25	247,359%	650	1.607,84
TOPLAM			9.450	37.484,23

Notlar : 1. Öğrencinin mezun olduğu yıl, TÜİK tarafından açıklanan 2024 Temmuz ayı Yİ-ÜFE endeksi 3.550,88’dir.

2. KYGM tarafından kredi ödemeleri EKİM ayından itibaren başlamasından ötürü, 2020 yılı için verilen üç aylık dönem tabloya eklenmiştir.

Örnek hesaplama, dört yıllık lisans programına kayıtlı bir öğrencinin aldığı öğrenim kredisi üzerinden yapılmıştır. Bu kapsamda, ilgili yıllara ait enflasyon farkları [Tablo 2](#), [Tablo 3](#) ve [Tablo 4](#)’te detaylı biçimde sunulmuştur. Hesaplamalarda temel alınan Yİ-ÜFE değeri, öğrencinin mezun olduğu tarih olan Temmuz 2024’e ait endeks olup 3.550,88 olarak dikkate alınmıştır.

Tablo 2. 2022 yılı öğrenim kredisi için enflasyon farkı hesaplama

Ay	Yİ-ÜFE	Artış (%)	2022 Öğrenim Kredisi Tutarı(TL)	Enflasyon Farkı(TL)
----	--------	-----------	---------------------------------	---------------------

OCAK	1129,03	214,507%	850	1.823,31
ŞUBAT	1210,6	193,316%	850	1.643,18
MART	1321,9	168,619%	850	1.433,26
NİSAN	1423,27	149,487%	850	1.270,64
MAYIS	1548,01	129,384%	850	1.099,76
HAZİRAN	1652,75	114,847%	850	976,20
TEMMUZ	1738,21	104,284%	850	886,41
AĞUSTOS	1780,05	99,482%	850	845,60
EYLÜL	1865,09	90,387%	850	768,29
EKİM	2011,13	76,561%	850	650,77
KASIM	2026,08	75,259%	850	639,70
ARALIK	2021,19	75,683%	850	643,30
TOPLAM			10.200	12.680

2023 yılı öğrenim kredisi için hesaplamalar, Tablo 3' de gösterilmiştir.

Tablo 3. 2023 yılı öğrenim kredisi için enflasyon farkı hesaplama

Ay	Yİ-ÜFE	Artış (%)	2023 Öğrenim Kredisi Tutarı(TL)	Enflasyon Farkı(TL)
OCAK	2105,17	68,674%	1.250	858,43
ŞUBAT	2138,04	66,081%	1.250	826,01
MART	2147,44	65,354%	1.250	816,93
NİSAN	2164,94	64,017%	1.250	800,22
MAYIS	2179,02	62,958%	1.250	786,97
HAZİRAN	2320,72	53,008%	1.250	662,60
TEMMUZ	2511,75	41,371%	1.250	517,13
AĞUSTOS	2659,6	33,512%	1.250	418,90
EYLÜL	2749,98	29,124%	1.250	364,05
EKİM	2803,29	26,668%	1.250	333,35
KASIM	2882,04	23,207%	1.250	290,09
ARALIK	2915,02	21,813%	1.250	272,67
TOPLAM			15.000	6.947

2024 yılı öğrenim kredisi için hesaplamalar Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4. 2024 yılı öğrenim kredisi için enflasyon farkı hesaplama

Ay	Yİ-ÜFE	Artış (%)	2024 Öğrenim Kredisi Tutarı(TL)	Enflasyon Farkı(TL)
OCAK	3035,59	16,975%	2.000	339,50
ŞUBAT	3149,03	12,761%	2.000	255,22
MART	3252,79	9,164%	2.000	183,28
NİSAN	3369,98	5,368%	2.000	107,36
MAYIS	3435,96	3,345%	2.000	66,89
HAZİRAN	3483,25	1,942%	2.000	38,83
TEMMUZ	3550,88	0,000%	2.000	0,00
TOPLAM			14.000	991,08

Tablo 2, Tablo 3 ve Tablo 4'de gösterildiği üzere;

- ☉ Anapara 9.450 TL+10.200 TL+15.000 TL+14.000 TL= 48.650 TL
- ☉ Enflasyon farkı 37.484,23 + 12.680 TL + 6.947TL + 991,08TL= 58.102,31 TL

Bu doğrultuda, öğrenci için hesaplanan toplam geri ödeme tutarı 48.650 TL anapara ve 58.102,31 TL enflasyon farkı olmak üzere toplamda 106.752,31 TL'dir. Öğrenciye 46 ay boyunca eşit taksitlerle sağlanan öğrenim kredisi, aynı şekilde 46 aylık bir geri ödeme planına tabi olacaktır. Geri ödemeler, mezuniyetten iki yıl sonra, 2026 yılı Ağustos ayında başlayacaktır. Bu çerçevede, aylık geri ödeme tutarı 106.752,31 TL / 46 ay = 2.320 TL olarak hesaplanmıştır. Ödeme kolaylığı sağlamak amacıyla, küsuratlar son taksite yansıtılmıştır. Aylık taksitler 2.320 TL tutarında eşit ve son taksit ise 2028 yılı Mayıs ayında 2.352,31 TL olarak tahsil edilecektir.

Bu durumda, toplam borç 24 ay geri ödemesiz dönem ve 46 ay geri ödeme süresi olmak üzere 70 ayda tamamlanmaktadır. Dolayısıyla, geri ödeme planının oluşturulduğu tarih ile ödemenin fiilen gerçekleştiği dönem arasında enflasyondan kaynaklı kayda değer bir reel değer kaybı ortaya çıkmaktadır.

Öğrenim kredilerinin geri ödemelerinin mezuniyet tarihinden iki yıl sonra başlaması, öğrenciler açısından finansal bir kolaylık sağlamakla birlikte, devlet açısından önemli bir maliyet unsuru ortaya çıkarmaktadır. Geri ödeme planları yalnızca mezuniyet ayı ile ödeme yapılan aylar arasındaki enflasyon farkı dikkate alınarak oluşturulmakta ancak kredinin tahsilatına iki yıl gecikmeli başlanmaktadır. Bu durum, kredinin fiili tahsilat sürecinin başladığı tarih ile planlama dönemi arasında önemli bir reel değer kaybına yol açmaktadır. Örneğin, mezuniyetten sonraki iki yıl bekleme süresi ile birlikte toplam 70 aylık süreçte yapılan geri ödemeler, devletin alacaklarının enflasyon karşısında erimesine neden olmaktadır. Bu nedenle, kredi geri ödeme sisteminde enflasyon kayıplarını minimize edecek şekilde endeksleme mekanizmalarının geliştirilmesi ya da geri ödemesiz dönemin süresinin yeniden değerlendirilmesi, kamu maliyesi için sürdürülebilirlik bakımından önem arz etmektedir.

2.2 Yaşam Maliyeti Borçlanma Programının Yapısı

Türkiye'de uygulanan öğrenci borçlanma sistemi, "Geleneksel İpotek Tipi Borçlanma" modeline dayanmaktadır. Bu modelde geri ödemeler, sabit tutarlar üzerinden yapılandırıldığından, borç veren kurum açısından çeşitli riskler ve belirsizlikler barındırmaktadır. Mevcut sistemin bu dezavantajlarını gidermek amacıyla, borçlanma yönteminin yeniden yapılandırılması ve öğrencilere sunulan kredi tutarlarında iyileştirmeye gidilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, çalışmanın bu bölümünde geleneksel ipotek tipi borçlanma modelinin, "Gelire Bağlı Borçlanma" esasına dayalı bir sisteme dönüştürülmesine yönelik öneriler sunulacak; ayrıca öğrenci borç tutarlarının artırılması ve yeni sistemde geri ödeme planlarının nasıl yapılacağına dair ayrıntılı değerlendirmelere yer verilecektir.

2.2.1 Yaşam Maliyeti Borçlanma Programının Kapsamı

Öğrenim kredisi, hem devlet hem de vakıf üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilere sunulduğundan, önerilen yaşam maliyeti borçlanma programı da her iki yükseköğretim kurumundaki öğrencileri kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. Bu kapsamda, 2023-2024 eğitim öğretim yılına ait özet öğrenci sayıları [Tablo 5'de](#) sunulmuştur.

Tablo 5. Öğrenci sayıları (2017-2024)

Akademik Yıl	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Toplam	7.560.371	7.740.502	7.940.133	8.240.997	8.296.959	6.950.142	7.081.289
Önlisans	2.768.757	2.829.430	3.002.964	3.114.623	3.250.101	2.647.054	2.822.626
Örgün Öğr.	775.476	706.613	728.880	738.318	789.327	876.913	952.024
İkinci Öğr.	320.945	248.468	226.845	193.170	178.332	175.856	176.209

Uzaktan	35.712	29.559	27.261	26.264	30.661	34.235	36.993
Açık Öğretim	1.636.624	1.844.790	2.019.978	2.156.871	2.251.781	1.560.050	1.657.400
Lisans	4.241.841	4.420.699	4.538.926	4.676.657	4.579.047	3.754.095	3.740.171
Örgün Öğr.	1.835.192	1.940.473	2.024.819	2.106.845	2.091.778	2.221.498	2.320.404
İkinci Öğr.	429.004	408.062	372.912	328.458	254.016	226.209	210.147
Uzaktan	28.053	36.023	44.475	39.191	30.906	30.752	31.091
Açık Öğretim	1.949.592	2.036.141	2.096.720	2.202.163	2.202.347	1.275.636	1.178.529
Yüksek Lisans	454.673	394.174	297.001	343.569	358.271	434.485	409.559
Örgün Öğr.	392.729	346.000	258.707	289.760	299.664	358.685	341.031
İkinci Öğr.	39.236	31.299	26.927	38.595	38.980	50.837	45.233
Uzaktan	22.708	16.875	11.367	15.214	19.627	24.963	23.295
Doktora	95.100	96.199	101.242	106.148	109.540	114.508	108.933
Örgün Öğr.	95.100	96.199	101.242	106.148	109.540	114.508	108.933

Kaynak: YÖK,2025.

Tablo 5'te gösterildiği üzere, 2023-2024 akademik yılına ait toplam 4.153.981 öğrenci yaşam maliyeti borçlanma programı kapsamına girmektedir. Bu çalışmada, yalnızca örgün öğretim öğrencileri dikkate alınmıştır. Devlet ve vakıf yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören açık öğretim ve uzaktan öğretim öğrencileri kapsam dışında bırakılmıştır.

Gençlik ve Spor Bakanlığının yayınlamış olduğu 2024-2028 stratejik planına göre kredi ve burs desteklerinden yararlanan öğrenci sayısı 1.439.462'dir. Ayrıca yükseköğretim öğrencilerine sunulan ekonomik desteklerin çeşitliliğinin artırılması konusunda ihtiyaç olduğu tespitine raporda yer verilmiştir (T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2025, ss. 16-37).

2.2.2 Yaşam Maliyeti Borçlanma Tutarlarının Belirlenmesi

Türkiye'de yükseköğretim öğrencilerine, yaşam maliyetlerini karşılayabilmeleri amacıyla başvuru üzerine öğrenim kredisi kapsamında borçlanma olanağı sunulmaktadır. Son yıllarda öğrencilere sağlanan aylık kredi tutarları incelendiğinde; 2022 yılında 850 TL, 2023 yılında 1.250 TL ve 2024 yılı itibarıyla lisans ve ön lisans öğrencileri için 2.000 TL olduğu görülmektedir (Şekil 6'ya bkz.). Aynı yıl yüksek lisans ve doktora öğrencilerine sırasıyla bunun iki katı (4.000 TL) ve üç katı (6.000 TL) kredi sağlanmaktadır. Ancak mevcut ekonomik koşullar ve yüksek enflasyon dikkate alındığında, bu tutarların öğrencilerin temel yaşam giderlerini karşılamada yetersiz kaldığı açıktır. Özellikle başka bir gelir kaynağı bulunmayan öğrenciler açısından bu durum, motivasyon kaybına ve akademik performansta düşüşe yol açmaktadır. Bu doğrultuda önerilen yaşam maliyeti borçlanma programında, mevcut sistemdeki oranlar korunarak yüksek lisans ve doktora öğrencilerine sırasıyla iki ve üç kat oranında destek sağlanması öngörülmekte; temel borçlanma tutarının ise ön lisans ve lisans düzeyindeki öğrencilere yönelik yeniden belirlenmesi hedeflenmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan 2023-2024 yılı Eğitim Harcamaları İstatistikleri'ne göre, yükseköğretim düzeyinde öğrenci başına yapılan yıllık ortalama harcama 84.759 TL olarak belirlenmiştir. Bu tutar, üniversite öğrencilerinin eğitim, barınma, beslenme, ulaşım ve kişisel ihtiyaçlarını kapsayan toplam harcamalarını yansıtmaktadır (TÜİK, 2025b)

Özellikle büyükşehirlerde yaşayan öğrenciler için yaşam maliyetleri diğer illere göre daha yüksek olabilmektedir. İstanbul Planlama Ajansı (İPA)'nın 2024/2025 dönemine ilişkin araştırmasına göre bu maliyetler hem yurttan kalan hem de evde yaşayan öğrenciler için ayrı ayrı hesaplanarak tabloda sunulmuştur (İPA, 2025).

Tablo 6. İstanbul'da yükseköğretim öğrencisinin ortalama yaşam maliyeti

İstanbul'da Üniversite Öğrencisi Harcama Kalemleri	2023-2024		2024-2025		Yüzdesele değişim	
	Özel Yurt	Öğrenci Evi (Kira)	Özel Yurt	Öğrenci Evi (Kira)	Özel Yurt	Öğrenci Evi (Kira)
Barınma(Aylık)	10.360	6.250	16.341	9.036	57,73%	44,58%
Market – Dışarıdan Yemek(Aylık)	2.287	3.796	3.528	5.868	54,28%	54,57%
Fatura Ödemeleri(Cep Telefonu, İnternet, Elektrik, Su, Doğalgaz) (Aylık)	110	663	250	1.046	127,27%	57,81%
Kültür, Sanat, Eğlence	413	413	803	803	94,43%	94,43%
Ulaşım (Aylık-Kişisel araç hariç)	212	212	282	282	33,02%	33,02%
Kitap, Kırtasiye (Aylık)	188	188	332	332	76,64%	76,64%
Kişisel Bakım (Aylık)	333	333	548	548	64,71%	64,71%
Kıyafet ve Aksesuar (Yıllık)*	3.680	3.680	5.165	5.165	40,35%	40,35%
Teknoloji (Yıllık)*	4.477	4.477	4.853	4.853	8,40%	8,40%
Aylık	14.583	12.535	22.920	18.750	57,17%	49,59%

* Yıllık olarak belirlenen tutarlar aylık olarak hesaplanırken 12'ye bölünerek maliyete eklenmiştir.

Kaynak: İPA,2025.

Bu bağlamda, metropol şehirlerde öğrenim gören öğrenciler için aylık yaşam maliyeti borçlanma tutarı 22.920TL ve 18.750 TL olarak belirlenmiştir. Diğer illerde ise TÜİK verileri esas alınarak, $84.759TL/12ay=7.063,25TL$ aylık maliyete $\%49,59$ luk artış oranı uygulandığında, aylık yaşam maliyeti borçlanma tutarı 10.254 TL olarak hesaplanmıştır. Bu yaklaşım, bölgesel farklılıkları dikkate alarak öğrencilere daha adil ve gerçekçi bir finansal destek sağlamayı amaçlamaktadır.

Tablo 7. Yaşam maliyeti borçlanma tutarları

Bölge	Lisans/Önlisans(TL/USD)	Yüksek Lisans(TL/USD)	Doktora(TL/USD)
Yüksek Maliyet Bölgeleri	22.920TL/ 593,86\$	45.840TL/1.187,73\$	68.760TL/1.781,60\$
Orta Maliyet Bölgeleri	18.750TL/485,82\$	37.500TL/971,64\$	56.250TL/1.457,46\$
Düşük Maliyet Bölgeleri	10.254TL/265,68\$	20.508TL/531,37\$	30.762TL/797,05\$

Not: T.C. Merkez Bankası, döviz alış kuru 1\$= 38,5944TL (https://www.tcmb.gov.tr/kurlar/kurlar_tr.html, Erişim tarihi:16.05.2025).

Kaynak: TUİK,2025c

Düşük Maliyet Bölgeleri; Bayburt, Ardahan, Tunceli gibi il bazında düşük GSYH ve yaşam maliyetine sahip benzer illeri kapsamaktadır. Orta Maliyet Bölgeleri ise Eskişehir, Kayseri, Trabzon gibi nispeten dengeli illeri, Yüksek Maliyet Bölgeleri ise İstanbul, Ankara, İzmir gibi il bazında yüksek GSYH'a sahip büyük metropollerini kapsamaktadır.

Ön lisans ve lisans öğrencilerine sunulacak borçlanma tutarı (taban borçlanma tutarı), 1 Ocak 2025 – 31 Aralık 2025 tarihleri arasında uygulanan Asgari Ücret Tespit Komisyonu Tarafından tespit edilmiş olan net asgari ücret (22.104 TL) göz önünde bulundurularak

belirlenmiş olup ayrıca TÜİK'in Bölgesel GSYH (TÜİK, 2025c) verilerine göre oluşturulmuştur. Türkiye'deki bölgesel ekonomik farklılıkları yansıtmak amacıyla, öğrencilere sağlanacak borçlanma tutarları, her bölgedeki ortalama yaşam maliyetleri dikkate alınarak hesaplanmıştır.

Yükseköğrenim öğrencilerine yaşam giderlerini karşılamaya yönelik olarak sağlanan mali destek, genel anlamda yetersizdir. Özellikle yüksek lisans düzeyindeki öğrenciler, sınırlı mali yardım olanakları nedeniyle akademik yükümlülüklerini yerine getirirken, yanı sıra istihdam olanaklarını da değerlendirmek zorunda kalmaktadır. Bu nedenle, net asgari ücreti aşan tutarlarda sunulan mevcut yaşam maliyeti kredileri, öğrencilerin akademik performansını olumlu yönde etkilemekte ve katkı düzeylerini artırmaktadır. Yaşam giderlerine ilişkin mali kaygıların azalması, öğrencilerin eğitimlerine öncelik vermelerine olanak tanımakta olup bu durum hem bireysel gelişim hem de toplumsal fayda açısından önemli kazanımlar sağlamaktadır.

TÜİK ve İPA tarafından sunulan veriler, üniversite öğrencilerinin karşılaştığı ekonomik zorlukları ve yaşam maliyetlerinin artışını gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin eğitimlerini sürdürebilmeleri için mali destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve yaşam maliyetlerinin düşürülmesine yönelik politikaların geliştirilmesi önem arz etmektedir. Bu tür bir model, hem öğrencilerin yaşam maliyetlerini karşılamalarını kolaylaştıracak hem de gelir dağılımındaki bölgesel farklılıkları göz önünde bulundurarak daha adil bir borçlanma sistemi yaratacaktır.

2.2.3 Yaşam Maliyeti Borçlanma Tutarlarının Geri Ödenmesi

Yaşam maliyeti borçlanma programı kapsamında, öğrencilere kredi sağlayan KYGM'nin borç verme ve tahsilat süreçlerine ilişkin mevcut görev tanımında herhangi bir değişiklik yapılmaksızın, yalnızca uygulanan yöntem değiştirilerek geleneksel ipotek tipi borçlanma sisteminden gelire bağlı borçlanma sistemine geçilmesi daha doğru bir yaklaşımdır. Bu yeni sistemde, borçlu öğrencilerin geri ödemeleri, mezuniyet sonrasında elde ettikleri gelirlerin belirli bir yüzdesi üzerinden gerçekleştirilecektir. Geri ödeme hesaplamalarında, öğrenim ücreti borçlanma programına benzer şekilde, asgari ücret düzeyine göre belirlenen gelir eşiği ile vergi öncesi yıllık ve aylık gelir düzeyleri esas alınacaktır.

Geri ödeme tutarları, 1 Ocak 2025 – 31 Aralık 2025 tarihleri arasında geçerli olan “Sigorta Primine Esas Kazanç” sınırları esas alınarak hesaplanmıştır. Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından belirlenen brüt asgari ücret olan 26.005,50 TL, hesaplamalarda taban değer olarak dikkate alınırken; üst sınır ise 195.041,40 TL olarak belirlenmiştir. Geri ödeme sınırlarını oluşturan aylık gelir düzeyleri ile bu gelirler üzerinden yapılacak yasal kesintilere ilişkin detaylı bilgiler, [Tablo 8'](#)de sunulmuştur.

Tablo 8. Sigorta primine esas yıllık kazanç ve yasal kesintiler

Aylık Brüt Ücret	Yıllık Brüt Ücret	SGK İşçi Primi (%14)	İşsizlik İşçi Primi (%1)	Kümülatif Vergi Matrahı	Damga Vergisi	Gelir Vergisi	Asgari Ücret Gelir Vergisi İstisnası (Yıllık)	Asgari Ücret Damga Vergisi İstisnası (Yıllık)	Yıllık Ödenecek Tutar	Net
26.005,5	312.066,00	43.689,24	3.120,72	265.256,15	2.368,56	45.151,23	45.151,23	2.368,56	265.256,15	
52.011	624.132,00	87.378,48	6.241,32	530.512,20	4.737,12	112.238,29	45.151,23	2.368,56	461.056,55	
78.016,5	936.198,00	131.067,72	9.361,92	795.768,26	7.105,80	183.857,43	45.151,23	2.368,56	652.324,92	
104.022	1.248.264,00	174.756,96	12.482,64	1.061.024,40	9.474,36	255.476,59	45.151,23	2.368,56	843.593,26	
130.027,5	1.560.330,00	218.446,20	15.603,3	1.326.280,56	11.842,9	337.198,19	45.151,23	2.368,56	1.024.759,19	

			6		2					
156.033	1.872.396,00	262.135,44	18.723,9 6	1.591.536,60	14.211,4 8	430.037,81	45.151,23	2.368,56	1.194.807,09	
195.041,4	2.340.496,80	327.669,60	23.404,9 2	1.989.422,28	17.764,3 2	569.297,80	45.151,23	2.368,56	1.449.879,90	

Notlar: 1.Bekâr olarak çalışan bir kişinin, aldığı ücret esas alınarak tablo hazırlanmıştır.

2.Vergi matrahı ücretin alındığı ilk ay olan Ocak ayı olarak gösterilmiş olup alınan net ücretler gelir vergisi dilimleri dikkate alınarak hesaplanmıştır.⁵

3. 01.01.2025 ile 31.12.2025 tarihleri uygulanan, günlük kazanç alt sınırı 866,85TL (Aylık 26.005,5TL) ve günlük kazanç üst sınırı 6.501,38 TL(Aylık 195.041,4TL) olan asgari ücret ve sigorta primine göre tablo oluşturulmuştur.

Tablo 9. Borçların geri ödeme planı(TL)

Kazanç Vergi Öncesi Yıllık Gelir*	Aylık Brüt Gelir	Geri Ödeme Oranı (%)	Ödeme	
			Aylık Ödeme	Geri Yıllık Geri Ödeme
0-265.256,15	26.005,5	0	0	0
265.256,16-530.512,20	52.011	4	885 - 1.768	10.610 - 21.220
530.512,21-795.768,26	78.016,5	5	1.769 - 2.874	21.221 - 34.484
795.768,27-1.061.024,40	104.022	6	2.875 - 4.200	34.485 - 50.400
1.061.024,41-1.326.280,56	130.027,5	7	4.201 - 5.747	50.401 - 68.969
1.326.280,57-1.591.536,60	21.844,62	8	5.748 - 7.515	68.970 - 90.189
1.591.536,61-1.989.422,28	27.305,80	9	7.516 - 10.500	90.190- 125.998
1.989.422,29 ve üstü	27.305,81 ve üstü	10	10.501ve üstü	125.999

* Çalışanın brüt ücretine uygulanan yasal kesintiler (SGK primi+ İşsizlik İşçi Primi) yapıldıktan sonra, Gelir ve Damga vergisi öncesi yıllık gelir toplam tutarlarıdır.

Aylık 26.005,5 TL'nin altında kalan kazançlardan geri ödeme alınmayacaktır. Ancak 26.005,5 TL'nin üzerinde gelir elde edildiğinde yani aylık kazanç "gelir eşiği" üzerinde olduğunda, gelir eşiğine kadar elde edilen kazançlar üzerinden %4 geri ödeme tahsil edilecektir. Bu bağlamda yıllık brüt ücretler üzerinden hesaplamaların detayı aşağıdaki gibidir;

530.512,20 TL' ye kadar %4,

795.768,26 TL'nin 530.512,20 TL' sine kadar yıllık 21.220 TL üstündeki tutarlarda %5,

1.061.024,40 TL'nin 795.768,26 TL'sine kadar yıllık 34.484 TL üstündeki tutarlarda %6,

1.326.280,56 TL'nin 1.061.024,40 TL' sine kadar yıllık 50.400 TL üstündeki tutarlarda %7,

1.591.536,60 TL'nin 1.326.280,56 TL' sine kadar yıllık 68.969 TL üstündeki tutarlarda %8,

⁵ 31 Aralık 2024 Tarihli 32768(2. Mükerrer)sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan, Gelir Vergisi Genel Tebliği göre Gelir vergisi dilimleri;

158.000 TL'ye kadar	% 15
330.000 TL'nin 158.000 TL'si için 23.700 TL, fazlası	% 20
800.000 TL'nin 330.000 TL'si için 58.100 TL (ücret gelirlerinde	
1.200.000 TL'nin 330.000 TL'si için 58.100 TL), fazlası	% 27
4.300.000 TL'nin 800.000 TL'si için 185.000 TL (ücret gelirlerinde	
4.300.000 TL'nin 1.200.000 TL'si için 293.000 TL), fazlası	% 35
4.300.000 TL'den fazlasının 4.300.000 TL'si için 1.410.000 TL	
(ücret gelirlerinde 4.300.000 TL'den fazlasının 4.300.000 TL'si için	
1.378.000 TL), fazlası	% 40

1.989.422,28 TL'nin 1.591.536,60 TL' sine kadar yıllık 90.189 TL üstündeki tutarlarda %9, 1.989.422,28 TL'ye kadar olan kazanç için 125.999 TL üstündeki tutarlarda %10.

Sonuç

Yükseköğretim öğrencilerinin akademik hayatlarının etkileyen en önemli unsurun yaşam maliyetleri olduğu ve bu maliyetleri karşılamada zorluklar yaşadıkları son dönemde yapılan raporlarda açıkça görülmektedir (Dabrowski vd, 2024, s. 281). Dünya genelinde bu maliyetlerin karşılamada yükseköğretim finansmanında kullanılan borçlanma programları ile bu zorluğun aşıldığı, ayrıca mali sürdürülebilirlik açısından bir politika aracı olarak kritik bir önem taşıdığı öne sürülmektedir.

Uluslararası literatürde, yaşam maliyetlerinin öğrencilerin akademik hayatlarına devam etme kararları açısından, en önemli etkiye sahip olduğu göstermektedir (Barr, 2004, ss. 264-283 ; Chapman, 2006, ss. 1435-1503). Geleneksel olarak kullanılan sabit öğrenci borçlanma modellerinde düşük gelir grubuna ait olan öğrencilerde, mezun olduktan sonra bu borçların ödenmesi kısmında geri ödeme riski yaratmakta olduğu ancak gelire bağlı borçlanma yöntemlerinde borçlunun geri ödeme kapasitesinin esas alınarak düzenlenmesinden dolayı geri ödeme tahsilatında riskin azaldığı görülmektedir (Chapman ve Lounkaew, 2015, ss. 695-709).

Birleşik Devletler, Birleşik Krallık, Avusturalya ve Yeni Zelanda genelinde yıllardır kullanılan öğrenci yaşam maliyetlerine endeksli borçlanma programları, borçlunun gelir seviyelerini dikkate alarak geri ödemelerde başarılı tahsilat politikası ve bu sistemin kendini başarılı bir şekilde yönetmesi açısından kamusal kaynaklarda ve bireysel kaynaklar açısından pozitif sonuçlar ürettiği söylenebilir. Türkiye'de ise öğrencilerin yaşam maliyetlerini karşılamada uygulanan öğrenim kredisi borçlanma programının, meydana gelen enflasyon nedeniyle yetersiz kaldığı ve geri ödemede kullanılan Yİ-ÜFE üzerinden hesaplanan sabit ödemelerin hem kamu kaynaklarını zarar uğratmakta hem de mezunların kazanç profilleri bakımından pek dikkate alınmadığı ve yetersiz olduğu görülmektedir.

Gelir dağılımında ortaya çıkan eşitsizlikler ve Türkiye'de ekonomik koşullara bağlı olarak artan yaşam maliyetleri özellikle yükseköğretim öğrencileri açısından mali sürdürülebilirliği zorlaştırmakta olup eğitim süreçlerine erişimi sınırlandırıcı bir unsur olarak karşımıza çıkarmaktadır. Bu çerçevede, üniversite öğrencileri için önerilen yaşam maliyeti borçlanma programı yalnızca mali açıdan destek sağlama mekanizması olarak değil aynı zamanda eğitim alanındaki gelir eşitsizliğinin etkilerini azaltmak ve fırsatlara eşit erişimi artırmak için tasarlanmış bir sosyal politika aracı olarak görülebilir.

Bu çalışma kapsamında geliştirilen yaşam maliyeti borçlanma modeli, Türkiye'deki yükseköğretim öğrencilerinin farklı sosyoekonomik koşullar altında karşılaştıkları mali yüklerin daha adil ve sürdürülebilir biçimde finanse edilebilmesi için bütüncül bir yaklaşım sunmaktadır. Çalışma kapsamında geliştirilen borçlanma programının temel amacı, gelir düzeyine göre yapılandırılan geri ödeme sistemi ile mezuniyet sonrası bireylerin ekonomik gücüne orantılı yükümlülükler oluşturup, öğrencilerin eğitim süreçlerinde karşılaştıkları mali baskıyı hafifletmek ve toplumsal adaleti güçlendirmektir. İl düzeyinde GSYH verileri ve öğrenci harcama kalemleri esas alınarak oluşturulan bölgesel farklılaştırılmış borçlanma tutarları, öğrencilerin yaşadıkları bölgelerin ekonomik koşullarına göre uyarlanabilir bir yapı sunmayı amaçlamaktadır. Gelire dayalı geri ödeme sistemleri ve mezuniyet sonrası erteleme olanakları ile desteklenen bu model, hem öğrenci refahını artırmayı hem de kamu finansmanında

verimlilik sağlamayı hedeflemektedir. Özellikle yüksek yaşam maliyetine sahip bölgelerde eğitime devam eden öğrencilerin erişim ve devamlılık sorunlarına çözüm sunması beklenen bu yaklaşım, yükseköğretime eşit erişim ilkesine katkı sunacak niteliktedir. Sonuç olarak, yaşam maliyetlerine dayalı borçlanma programları, Türkiye’de yükseköğretimin finansmanında alternatif bir politika aracı olarak değerlendirilmeli ve uygulamaya alınması yönünde yapısal adımlar atılabilir. Ayrıca gelecekteki çalışmalarda, önerilen gelire bağlı yaşam maliyetlerine yönelik borçlanma programı; öğrencilerin gelir düzeylerine, yaşam koşullarına, akademik becerilerine ve yaşadıkları bölgelere göre farklı düzeylerde borçlanma tutarları sunulabilir. Ayrıca mezunların gelir dağılımına ve istihdam durumlarına göre mikro veri setleri oluşturularak çalışma yapılması, yükseköğretim finansmanına daha etkin politikaların oluşturulmasında katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	* Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Erol YENER danışmanlığında 2018 tarihinde tamamladığımız “Yükseköğretim finansmanı; Türkiye’deki yükseköğretimde eğitim harcamalarının etkinliğini arttırmaya yönelik bir model önerisi” başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Taraması	Yapıldı – İthenticate
Etik Bildirim	itobiad@itobiad.com
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Yapay Zekâ Kullanım Beyanı	Bu çalışmada, yalnızca bilimsel üretim sürecini desteklemek amacıyla, dil düzenleme ve APA 7 kaynakça biçimlendirme desteği için yapay zekâ tabanlı dil araçlarından yararlanılmıştır. Bu bağlamda kullanılan yapay zekânın kapsamı hipotez geliştirme, teorik tartışma ve yorumlama gibi üst düzey beceri, deneyim ve uzmanlık gerektiren aşamaları içermemektedir.
Yazar Katkıları	Çalışmanın Tasarlanması: 1. Yazar (%50), 2. Yazar (%50) Veri Toplanması: 1. Yazar (%50), 2. Yazar (%50) Veri Analizi: 1. Yazar (%50), 2. Yazar (%50) Makalenin Yazımı: 1. Yazar (%50), 2. Yazar (%50) Makale Gönderimi ve Revizyonu: 1. Yazar (%50), 2. Yazar (%50)
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	* This article is extracted from my master thesis/doctorate dissertation entitled “Financing of higher education; A modal proposal to increase the efficiency of education costs of higher education in Turkey”, supervised by asst. prof. Erol Yener Master’s Thesis , Çankırı Karatekin University, Çankırı, 2018). It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
Plagiarism Checks	Yes - İthenticate
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	itobiad@itobiad.com
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Artificial Intelligence Statement	In this study, AI-based language tools were utilized solely to support the scientific research process, specifically for language editing and APA 7 reference formatting. The scope of the AI used in this context does not include stages that require high-level skills, experience, and expertise, such as hypothesis development, theoretical discussion, and interpretation.
Author Contributions	Design of Study: 1. Author (%50), 2. Author (%50). Data Acquisition: 1. Author (%50), 2. Author (%50). Data Analysis: 1. Author (%50), 2. Author (%50). Writing up: 1. Author (%50), 2. Author (%50). Submission and Revision: 1. Author (%50), 2. Author (%50).

Kaynakça / References

Akça, H. (2012). Yükseköğretimin finansmanı ve Türkiye için yükseköğretim finansman modeli önerisi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 19(1), 91-104.

Atılgan Yaşa, A., & Bakırtaş, D. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Harcama Analizi: Manisa-Salihli Örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 2237-2261. <https://doi.org/10.15869/itobiad.759066>

Aydın, M. S. (2024). Yükseköğretim hizmeti için bir finansman modeli önerisi: Tamamlayıcı karma model. *Journal of University Research*, 7(3), 198-211. <https://doi.org/10.32329/uad.1466707>

Australian Government, (2025). *Services Australia*, <https://www.servicesaustralia.gov.au/what-student-start-up-loan?context=23316>

Barr, N. (2004). Higher education funding. *Oxford Review of Economic Policy*, 20(2), 264-283. <https://doi.org/10.1093/oxrep/grh015>

Barr, N. (2009). Financing higher education: lessons from economic theory and reform in England. *Higher education in Europe*, 34(2), 201-209.

Chapman, B. (1997). Conceptual issues and the Australian experience with income contingent charges for higher education. *The Economic Journal*, 107(442), 738-751. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.1997.tb00039.x>

Chapman, B. (2006). Income contingent loans for higher education: International reforms. In E. Hanushek & F. Welch (Eds.), *Handbook of the Economics of Education* (Vol. 2, pp. 1435-1503). Elsevier. [https://doi.org/10.1016/S1574-0692\(06\)02025-3](https://doi.org/10.1016/S1574-0692(06)02025-3)

Chapman, B. (2014). Income contingent loans: Background. In B. Chapman, T. Higgins, & J. E. Stiglitz (Eds.), *Income contingent loans: Theory, practice and prospects* (pp. 26-39). London: Palgrave.

Chapman, B., & Dearden, L. (2022). Income-contingent loans in higher education financing. IZA World of Labor.

Chapman, B., & Lounkaew, K. (2010). Income contingent student loans for Thailand: Alternatives compared. *Economics of Education Review*, 29(5), 695-709.

Chapman, B., & Ryan, C. (2005). The access implications of income-contingent charges for higher education: Lessons from Australia. *Economics of Education Review*, 24(5), 491-512. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2004.08.009>

Chapman, B., & Ryan, C. (2005). The access implications of income-contingent charges for higher education: lessons from Australia. *Economics of education review*, 24(5), 491-512.

Çetin, M., Kaşlı, M., Ecevit, & E.Serel, A. (2008). Üniversite Öğrenci Harcamalarının Analizi ve Bölge Ekonomilerine Katkılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 15(2), 99-113.

Çetinkaya, R., & Çavdar, E. (2024). A comparative perspective on fee policies used in OECD countries for financing higher education. *Journal of Social Sciences and Education*, 7(1), 201-233.

Dabrowski, V., Atas, N., Ramsey, T., & Howarth, N. (2024). 'Money anxiety': Understanding

HE students' experiences of the cost-of-living crisis. *Social Policy & Administration*, 59(2), 280-292.

Demirdağ, İ. (2024). Türkiye'deki Üniversiteleşme Politikasının Bölgesel Ekonomik Kalkınma ve Büyüme Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. *Kent Akademisi*, 17(4), 1339-1360. <https://doi.org/10.35674/kent.1441982>

Drucker, J., & Goldstein, H. (2007). Assessing the regional economic development impacts of universities: A review of current approaches. *International regional science review*, 30(1), 20-46.

Ergen, Z. (2006). Yükseköğretim karma malının niteliği ve finansmanı üzerine. *Sosyo Ekonomi Dergisi*, 3(3), 11-24.

Eurostat (2024). Actual individual consumption per capita in 2023. <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240619-2>

Federal Student Aid-(FSA), 2025. *Cost of attendance*. (<https://studentaid.gov/help-center/answers/article/what-does-cost-of-attendance-mean>).

Garrizmann, J.L. (2024). Higher Education Funding across the Globe: An Overview on Funding of Higher and Further Education and Research, its Political and Socio-Economic Causes, and some Consequences, across the Globe. Published by Education International - May 2024 ISBN 978-92-9276-006-9(PDF)

Gölpek, F. (2011). Yükseköğretim finansman politikasında yeni bir yaklaşım: Maliyet paylaşımı. *Yükseköğretim Dergisi*, 1(1), 25-33.

Ha, J., Kose, M. A., & Ohnsorge, F. (2023). One-stop source: A global database of inflation. *Journal of International Money and Finance*, 137, 102896.

Henderson, H. (2023). Calculating the cost: place, mobility and price in higher education decision-making for students on small islands around the UK. *Educational Review*, 75(5), 851-870.

İstanbul Planlama Ajansı (İPA), (2025). *Öğrenci yaşam maliyeti araştırması*. <https://ipa.istanbul/yayinlarimiz/genel/istanbulda-ogrenci-yasam-maliyeti-arastirmasi-2024-2025/>. Erişim tarihi: 27.05.2025

Johnstone, D. B. (2004). The economics and politics of cost sharing in higher education: Comparative perspectives. *Economics of Education Review*, 23(4), 403-410.

Johnstone, B. D. (2005). Higher educational accessibility and financial viability: The role of student loans. In World Report on Higher Education: The Financing of Universities, II. International Barcelona Conference on Higher Education (pp. 1-28). Barcelona.

Johnstone, D. B. (2006). *Financing higher education: Cost-sharing in international perspective* (Vol. 3). Brill.

Johnstone, D. B., & Marcucci, P. N. (2010). *Financing higher education worldwide: Who pays? Who should pay?*. jhu Press.

Kalkan, H., Dilek, S., & Kesgingöz, H. (2019). Kastamonu Üniversitesi'nin şehir

ekonomisine katkısı 1. *Third Sector Social Economic Review*, 54(4), 1707-1725.

Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü (KYGM), 2025. <https://kygm.gsb.gov.tr/>

Kurt, T., & Gümüş, S. (2015). Dünyada yükseköğretimin finansmanına ilişkin eğilimler ve Türkiye için öneriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (1), 14–26.

Montoya, S., & Botev, J. (2025), *Comparing apples with apples new PPP's highlight persistent disparities in cost of living*, OECD Statistics Blog, Paris, <https://oecdstatistics.blog/2025/04/04/comparing-apples-with-apples-new-ppps-highlight-persistent-disparities-in-cost-of-living/>

OECD, (2025a). *Consumer prices*. OECD Statistics. OECD. <https://www.oecd.org/en/data/insights/statistical-releases/2025/06/consumer-prices-oecd-updated-5-june-2025.html>

OECD, (2025b). *Purchasing Power Parities (PPPs)*. OECD Statistics. <https://www.oecd.org/sdd/prices-ppp/purchasingpowerparitiesppp.htm>.

OECD, (2025c). *Volume indices of real expenditure per capita*. OECD Statistics. [https://data-explorer.oecd.org/vis?lc=en&df\[ds\]=dsDisseminateFinalDMZ&df\[id\]=DSD PPP%40DF P PP VI&df\[ag\]=OECD.SDD.TPS&df\[vs\]=1.0&dq=.A....&lom=LASTNPERIODS&lo=4&to\[TIME PERIOD\]=false&vw=tb](https://data-explorer.oecd.org/vis?lc=en&df[ds]=dsDisseminateFinalDMZ&df[id]=DSD PPP%40DF P PP VI&df[ag]=OECD.SDD.TPS&df[vs]=1.0&dq=.A....&lom=LASTNPERIODS&lo=4&to[TIME PERIOD]=false&vw=tb)

OECD, (2025d). *Actual Individual Consumption*. OECD Statistics. [https://data-explorer.oecd.org/vis?lc=en&df\[ds\]=dsDisseminateFinalDMZ&df\[id\]=DSD PPP%40DF P PP&df\[ag\]=OECD.SDD.TPS&df\[vs\]=1.0&dq=.A.PPP...OECD&pd=2020%2C2020&to\[TIME PERIOD\]=false](https://data-explorer.oecd.org/vis?lc=en&df[ds]=dsDisseminateFinalDMZ&df[id]=DSD PPP%40DF P PP&df[ag]=OECD.SDD.TPS&df[vs]=1.0&dq=.A.PPP...OECD&pd=2020%2C2020&to[TIME PERIOD]=false)

OECD, (2025e). *Price Level Index*. OECD Statistics. [https://data-explorer.oecd.org/vis?lc=en&df\[ds\]=dsDisseminateFinalDMZ&df\[id\]=DSD PPP%40DF P PP CPL&df\[ag\]=OECD.SDD.TPS&df\[vs\]=1.0&dq=.A....&lom=LASTNPERIODS&lo=4&to\[TIME PERIOD\]=false&vw=tb](https://data-explorer.oecd.org/vis?lc=en&df[ds]=dsDisseminateFinalDMZ&df[id]=DSD PPP%40DF P PP CPL&df[ag]=OECD.SDD.TPS&df[vs]=1.0&dq=.A....&lom=LASTNPERIODS&lo=4&to[TIME PERIOD]=false&vw=tb)

Özekcioğlu, S. (2013). *Yükseköğretimin finansmanında güncel yaklaşımlar: Borçlanma ile finansman*. İstanbul: Derin Yayınları.

Peng, C., & Xu, H. (2024). Universities and cities: The impact of higher education on urban innovation, entrepreneurship, and economic growth. *Asian Economic Papers*, 23(2), 33-56.

Shen, H., & Ziderman, A. (2009). Student loans repayment and recovery: International comparisons. *Higher Education*, 57, 315–333. <https://doi.org/10.1007/s10734-008-9146-0>

T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, (2025). *Stratejik Plan 2024-2028*. https://sgb.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/SGB/012014/GSB_24_0001_KK_stratejik_plan_w_eb_270624.pdf. Erişim tarihi: 11.06.2025

T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı. (2017). KYK-Haber/2016-2017. http://yayinlar.gsb.gov.tr/public/Online/0115_KYKHaberSayi01/files/assets/basic-html/index.html#28. Erişim tarihi: 03.05.2025

T.C. Merkez Bankası, (2025). *Döviz kurları*. <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+page+site+area/bugun>. Erişim tarihi: 16.05.2025

TCMB, (2025). *Enflasyon verileri/Tüketicî fiyatları*. <https://www.tcmb.gov.tr/>

[wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Enflasyon+Verileri/Tuketici+Fiyatları](https://wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Enflasyon+Verileri/Tuketici+Fiyatları) .Erişim Tarihi: 20.06.2025

Teker, S., & Teker, D. (2012). Yükseköğretim finansmanı: Türkiye için model önerileri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 13(2), 301–314.

TÜİK, (2025a). *Tüketici fiyat endeksi*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Tuketici-Fiyat-Endeksi-Mayis-2025-54180> . Erişim Tarihi: 22.06.2025

TÜİK, (2025b). *Eğitim harcamaları istatistikleri*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamaları-Istatistikleri-2023-53557> . Erişim Tarihi: 22.06.2025

TÜİK, (2025c). *İl bazında GSYİH*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Il-Bazinda-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-2023-53575> . Erişim Tarihi: 22.06.2025

YURTKUR (Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu). (2016). *YURTKUR 2016 Yılı Performans Programı*. http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/EISLI+kyk2016_yili_performans_programi.pdf. Erişim tarihi: 12.05.2025

YÖK, (2025). *İstatistik*. <https://istatistik.yok.gov.tr/>. Erişim tarihi:13.05.2025.

Woodhall, M. (2001). Financing higher education. *International Higher Education*, (22).

Woodhall, M. (2002). Paying for learning: The debate on student fees, grants and loans in international perspective. *Wales Journal of Education*, 11(1).

Woodhall, M. (2007). Funding higher education: The contribution of economic thinking to debate and policy development.